

MOLIYAVIY BOSHQARUVINING ASOSIY TAMOYILLARI

Shirnova Shahnoza Shuhratovna

EMU University, Moliya va moliyaviy texnologiyalar fakulteti

Tadqiqot maqsadi: Bugungi kunda moliya boshqaruvi tizimini takomillashtirish davlat siyosati va iqtisodiy rivojlanish nuqtai nazaridan muhim ahamiyat kasb etadi. Moliyaviy resurslardan oqilona va samarali foydalanish iqtisodiy o'sishni ta'minlash, investitsion muhitni yaxshilash hamda ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashda muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, zamonaviy iqtisodiy sharoitda moliya boshqaruvi tizimining samarali tashkil etilishi davlat va xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatining barqarorligini ta'minlaydi. Moliya boshqaruvi zamonaviy iqtisodiyotning ajralmas qismi bo'lib, u moliyaviy resurslarni shakllantirish, taqsimlash va nazorat qilish jarayonlarini o'z ichiga oladi. Shu bilan birga moliya boshqaruvi investitsiyalarni jalb qilish, ishlab chiqarishni rivojlantirish va iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi moliya boshqaruvi tizimini ilmiy jihatdan tahlil qilish, uning asosiy tamoyillarini chuqur o'rganish hamda ushbu tamoyillarning iqtisodiy barqarorlik, resurslardan samarali foydalanish va boshqaruv samaradorligiga ta'sirini aniqlashdan iboratdir. Shuningdek, moliya boshqaruvi mexanizmlarining davlat va korxonalar iqtisodiyotidagi strategik ahamiyati ham ko'rib chiqiladi.

Tadqiqot materiali va metodlari: Tadqiqot davomida moliya nazariyasiga oid ilmiy adabiyotlar, xalqaro iqtisodiy tashkilotlar (Jahon banki, IMF) hisobotlari hamda statistik ma'lumotlar tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida induksiya, deduksiya, tizimli yondashuv va qiyosiy tahlil metodlaridan foydalanildi. Ushbu metodlar orqali moliya boshqaruvi tamoyillarining nazariy asoslari va amaliy natijalari o'rganildi.

Tadqiqot natijalari: Tadqiqot natijalari shuni belgilab beradiki, moliya boshqaruvi iqtisodiy tizimning eng muhim tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, u resurslarni samarali taqsimlash va ulardan oqilona foydalanishni ta'minlaydi.

1. Rejalilik tamoyili - Moliyaviy resurslarni oldindan aniq rejalashtirish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi. Jahon tajribasida 3-5 yillik strategik byudjet rejalari iqtisodiy risklarni kamaytirishi va davlat xarajatlarini samarali boshqarishga yordam berishi isbotlangan. Bu tamoyil resurslarning yo'qotilishini kamaytiradi va uzoq muddatli rivojlanish strategiyasini shakllantiradi.

2. Samaradorlik tamoyili - Moliyaviy resurslardan minimal xarajat bilan maksimal natija olishga qaratilgan. Raqamli moliyaviy boshqaruv tizimlari joriy etilgan korxonalarda xarajatlar 15-20% gacha kamaygani kuzatiladi. Bu tamoyil innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali iqtisodiy natijadorlikni oshiradi.

3. Likvidlik tamoyili - Tashkilotlarning qisqa muddatli majburiyatlarini o'z vaqtida bajarish qobiliyatini ifodalaydi. Likvid aktivlar ulushi yuqori bo'lgan

korxonalar moliyaviy inqiroz davrida ham barqaror faoliyat yurita oladi. Bu tamoyil moliyaviy xavflarni kamaytirishda muhim rol o'ynaydi.

4. Moliyaviy barqarorlik tamoyili - Uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanishning asosiy sharti hisoblanadi.

Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF) ma'lumotlariga ko'ra, barqaror moliyaviy siyosat yuritadigan davlatlarda inflyatsiya darajasi past va iqtisodiy o'sish barqarorroq bo'ladi.

Bu tamoyil davlat qarzlari va kapital o'rtasidagi muvozanatni saqlashga xizmat qiladi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, moliya boshqaruvi zamonaviy iqtisodiyotning strategik yo'nalishlaridan biri bo'lib, uning asosiy tamoyillariga rioya qilish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi.

Rejalilik, samaradorlik, likvidlik va moliyaviy barqarorlik tamoyillarining uyg'un qo'llanilishi resurslardan oqilona foydalanish, investitsion muhitni yaxshilash va iqtisodiy o'sishni tezlashtirishga xizmat qiladi.

Natijada, bu jarayonlar davlat va jamiyat farovonligining oshishiga olib keladi.